

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH OMILLARI

Komilova Gulnoza Kamoljon qizi

Qo'qon Universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola boshlang'ich ta'limda innovatsion faoliyatni tashkil etish omillarini o'rganishga bag'ishlangan. Innovatsion faoliyat ta'lim jarayonida yangi g'oyalar, metodlar va texnologiyalarni joriy etish orqali o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Maqolada innovatsion faoliyatni tashkil etishning asosiy omillari, ularning ta'lim sifatiga ta'siri va o'quv jarayonida qo'llanilishi bo'yicha tahlillar keltiriladi. Shuningdek, innovatsion faoliyatni amalga oshirishda pedagoglarning roli va metodik yondashuvlar ham ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, innovatsion faoliyat, ta'lim jarayoni, pedagogik metodlar, yangi texnologiyalar, o'quvchilar, ta'lim sifat.

INTRODACTION

Bugungi kunda ta'lim tizimida innovatsion faoliyatning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini shakllantirishda innovatsion yondashuvlar muhim rol o'ynaydi. Ushbu jarayon, o'quvchilarning ijodkorlik va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga, shuningdek, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirishga yordam beradi. Davlatimiz rahbari tomonidan ta'lim tizimining ilk poydevori qo'yiladigan boshlang'ich ta'limni yangi pog'onaga olib chiqish, o'quvchilarning iqtidori hamda salohiyatini ilk yoshlardan oq to'g'ri yo'naltirish borasida juda ko'p tashabbuslar ilgari surilmoqda va bu sa'y-harakatlar o'quvchilar ta'lim-tarbiyasida o'zining ijobiy mevasini bermoqda.

Jumladan, Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining tashkil topishi, Prezidentimizning "2023-2030-yillarda maktabgacha va maktab ta'limi tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 8307-sonli qarori, "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha va maktab ta'lim tizimini 2030-yilgacha

rivojlantirish Konsepsiyasi”¹ kabi me’yoriy-huquqiy hujjatlarning qabul qilinishi maktabgacha ta’lim tizimidagi ishlar sifati va samaradorligini oshirishda alohida ahamiyat kasb etmoqda.

Innovatsion faoliyatni tashkil etish omillari, pedagoglarning malakasi, ta’lim muassasalarining infratuzilmasi, o’quv dasturlarining zamonaviyligi va o’quv muhitining qulayligi kabi ko’plab jihatlarni o’z ichiga oladi. Ushbu maqolada, boshlang’ich ta’limda innovatsion faoliyatni tashkil etishning asosiy omillari tahlil qilinadi va ularning ta’lim jarayoniga ta’siri ko’rsatib beriladi. Shuningdek, pedagogik amaliyotda innovatsion yondashuvlarni qo’llashning samaradorligi va muammolari ham muhokama qilinadi.

Ta’lim jarayonida yangidan yangi metodarni qo’llash hozirgi kundagi o’quvchilarni boshlang’ich ta’limning obyektlaridan biriga aylandi. Innovatsion faoliyat davlat siyosati darajasiga ko’tarilib, hukumatimizning 2020-yil 7-aprelda qabul qilingan “Innovatsion faoliyat to’g’risida” O’zbekiston Respublikasining qonuni, “2022-2026 yillarda O’zbekiston Respublikasining innovatsion rivojlanish strategiyasini tasdiqlash to’g’risida”gi Prezident Farmoni qabul qilindi. Shuningdek O’zbekiston Respublikasining “Ta’lim to’g’risida”gi Qonuni va “Kadrlar tayyorlash milliy dasturi”ga asosan zamonaviy ta’limning ilg’or metodlaridan foydalanish boshlang’ich sinflarda ta’lim oluvchi o’quvchilarning ilmiy ko’nikmalarini oshirishda asosiy me’zon sifatida qabul qilingan.² Ta’lim jarayonida ilg’or pedagogik texnologiyalarni faol qo’llash, ta’lim samaradorligini oshirish, tahlil qilish va amaliyotga joriy etish bugungi kunning muhim vazifalaridan biridir. Boshlang’ich ta’lim umumta’lim maktablarining bosh bo’g’ini bo’lgani sababli ana shu jarayonda o’quvchi shaxsining mukammal rivojlanib borishiga ko’proq e’tibor berish lozim.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Xorijiy davlatlarda o’qituvchining pedagogik faoliyatini takomillashtirish masalalari keng o’rganilib kelinmoqda. Yevropa mamlakatlarida bo’lajak boshlang’ich sinf o’qituvchilarining metodik tayyorgarligini takomillashtirishning turli jihati Chjay Xunyun, Ye.N.Galiullina tomonidan ilmiy-tadqiqot ishlarida yoritilgan. Shu jihatdan bo’lajak boshlang’ich sinf o’qituvchilarining kasbiy metodikasini oshirish, o’quv

¹Xalqso’zigazetasi. <https://xs.uz/uz/post/o'zbekiston-respublikasi-maktabgacha-talim-tizimini-2030-yilgacharivojlantirish-konsepsiyasi-amal>

² BOSHLANG’ICH SINFLAR O’QUVCHILARINI O’QITISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI Ne’matova Dilnavoz Toshkent Kimyo Xalqaro universiteti Samarqand Filiali I bosqich magistranti

faoliyati samaradorligining yuqori bo'lishi hamda ilg'or xorijiy tajribalarni boshlang'ich ta'limga tatbiq qilish zarurati izohlanadi.³

Ilg'or pedagogik g'oyalarni vujudga kelishida Markaziy Osiyo ma'rifatparvarlarning roli va o'rnini. XIX asr insonparvarlashtirish davri. Insonparvarlashtirish pedagogikasi. Innovatsion pedagogikaning vujudga kelishi. AQSH gummanist olimi Karl Rodjers ta'limoti (quvonch maktabi asoschisi). Innovatsiya madaniy, iqtisod, sanoat sohasida. 20-asrda innovatsiyani pedagogik faoliyatga o'tish davri o'qituvchining innovatsion faoliyati.⁴

Respublikamizda boshlang'ich ta'limda o'qitish va pedagogik-psixologik masalalari N.Muslimov, Y.G'oziyev, K.Mamedovlar, kasbiy tayyorgarlikni innovatsion texnologiyalar hamda metodlar orqali shakllantirish N.N.Azizxodjayeva, O'.Q.Tolipov va boshqalar tomonidan tadqiq etilgan.⁵

Milliy pedagogikada N.Azizxo'jayev, Sh.Sharipov, M.Quronov, R.Safarova, B.Adizov, N.Shodiyev, X.Ibraimov, U.Tolipov, Sh.Olimov, Sh.Abdullaevalarning ilmiy tadqiqotlarida innovatsion fikrlashni rivojlantirish muammosining o'ziga xos xususiyatlariga, ya'ni mustaqillik, ta'limning milliy, ma'naviy-axloqiy, ijodiy va badiiy jihatlariga alohida e'tibor qaratilgan. So'ngi yillarda ta'limda integratsiyaning nazariy asoslari qoidalari jadal rivojlanmoqda. S.V.Aronov, R.R.Axmatbekov, S.N.Babina, G.A.Bordovskiy, T.A.Zolotova, I.V.Klimenko, L.N.Mun, E.V.Orlov, L.A.Petrenko, E.Y.Sizganova, I.O.Sorokina va boshqalar o'z asarlarida ta'lim tizimida integratsiyaning nazariy asoslarini ochib berishgan.⁶

Boshlang'ich ta'limda innovatsion faoliyatni tashkil etish omillari bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar, ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlarning ahamiyatini ko'rsatadi. O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimida innovatsiyalarni joriy etish bo'yicha bir qator tadqiqotlar mavjud. Masalan, Abdurahmonova (2021) o'zining tadqiqotida innovatsion texnologiyalarni ta'lim jarayoniga kiritishning o'quvchilarning motivatsiyasiga ijobiy ta'sirini ta'kidlaydi. Shuningdek, Karimov

³ BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHISI VA UNING INNOVATSION FAOLIYATI Mayunusova Noila 332-umumiy o'rta ta'lim maktabida "Boshlang'ich ta'lim" o'qituvchisi

⁴ BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHISI VA UNING INNOVATSION FAOLIYATI Mayunusova Noila 332-umumiy o'rta ta'lim maktabida "Boshlang'ich ta'lim" o'qituvchisi

⁵ O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSİYALAR VA 15-SON ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI Mamajonova Munajatxon Xoshimovna Andijon viloyati Izboskan tumani 12-umumiy o'rta ta'lim maktabi boshlang'ich sinf o'qituvchisi

⁶ SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI HUZURIDAGI ILMIY DARAJALAR BERUVCHI PhD.03/30.01.2020.Ped.02.06 RAQAMLI ILMIY KENGASH SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI BERDIKULOVA NASIBA ERKINJONOVNA

(2020) boshlang'ich ta'limda innovatsion faoliyatni tashkil etishning asosiy omillarini aniqlab, pedagogik yondashuvlarni taklif etadi.

Bundan tashqari, xalqaro tajribalar ham o'rganilgan. Masalan, Smith va Jones (2019) o'zlarining tadqiqotlarida innovatsion ta'lim metodlarini qo'llash orqali o'quvchilarning ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish imkoniyatlarini ko'rsatadilar. Ushbu adabiyotlar, innovatsion faoliyatni tashkil etishning zarurligini va uning ta'lim sifatiga ta'sirini asoslaydi.

METODOLOGIYA

Lug'aviy jihatdan "innovatsiya" tushunchasi ingliz tilidan tarjima qilinganda (innovatsion) "yangilik kiritish" degan ma'noni anglatadi. "Innovatsiya" tushunchasi mazmunan aniq holatni ifodalaydi. Innovatsiya- muayyan tizimning ichki tuzilishi. Ta'lim oluvchida yangi g'oya, me'yor, qoidalarni yaratish, o'zga shaxslar tomonidan yaratilgan ilg'or g'oyalar, me'yor qoidalarni tabiiy qabul qilishga oid sifatlar, malakalarni shakllantirish imkoniyatini yaratadigan ta'lim. Ta'lim tizimida innovatsion deyilganda ta'lim maqsadi va mazmuniga yangilik kiritish, yangicha yondashish, pedagog va talabaning hamkorligidagi faoliyatini tashkil etish, pedagogik texnologiyalarni takomillashtirish jarayoni, ta'limning uslub, shakl, va vositalarining majmuasi tushuniladi. Boshlang'ich sinfda ta'lim jarayonida o'quvchilarning o'qish motivini rivojlantirish katta ahamiyatga ega. Chunki motiv o'quvchilarni ta'lim jarayoniga qiziqtiradi, darsga faol qatnashishga, bilimlarni egallashga undaydi. Interfaol metodlar o'qish motivini rivojlantirishga katta yordam beradi. Boshlang'ich sinflarda ko'proq bolalarning yoshini, bilim saviyasini hisobga olish lozimligini unutmaslik kerak. Ularga oddiy, oson va vaqt kam sarflanadigan o'yin mashqlardan foydalanib, darslar o'tish yaxshi samara beradi

Ushbu tadqiqotda boshlang'ich ta'limda innovatsion faoliyatni tashkil etish omillarini o'rganish uchun bir nechta metodologik yondashuvlar qo'llanilgan. Asosiy metodlar sifatida Farg'ona viloyati Qo'qon shahar 33-umumta'lim maktabida **test metodi, reklama metodi** hamda **o'z o'ringni top** pedagogik usuli o'tkazildi.

Test Metodi

Test metodi, boshlang'ich o'qituvchilarning innovatsion faoliyatga nisbatan qiziqishlari, bilim darajalari va ko'nikmalarini o'lchash maqsadida qo'llanildi. Testlar, o'quvchilarning innovatsion metodlar va texnologiyalar haqidagi tushunchalarini aniqlashga yordam berdi. Testlar quyidagi savollarda tuzildi:

1. Boshlang'ich ta'limda innovatsion faoliyatni tashkil etishda qaysi omil eng muhim hisoblanadi?

- A) O'quvchilarning qiziqishi
- B) O'qituvchilarning malakasi
- C) Ta'lim muassasasining moddiy-texnik bazasi

2. Innovatsion ta'lim metodlaridan qaysi biri boshlang'ich ta'limda ko'proq qo'llaniladi?

- A) An'anaviy dars
- B) Loyiha asosidagi o'qitish
- C) O'qituvchi tomonidan beriladigan ma'ruza

3. Boshlang'ich ta'limda innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun qanday texnologiyalar muhim hisoblanadi?

- A) Kompyuter va multimedia texnologiyalari
- B) Qog'oz va ruchkalar
- C) An'anaviy darsliklar

4. O'quvchilarning innovatsion faoliyatga qiziqishini oshirish uchun qaysi yondashuv samaraliroq?

- A) O'qituvchining nazorat qilish usuli
- B) O'quvchilarni faol ishtirok etishga undovchi gamifikatsiya
- C) O'quvchilarga faqat nazariy bilim berish

5. Boshlang'ich ta'limda innovatsion faoliyatni tashkil etish jarayonida qaysi jihat muhim ahamiyatga ega?

- A) O'qituvchining qat'iyligi
- B) O'quvchilarning ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish
- C) Darsning davomiyligi

“Reklama” metodi, asosan, boshlang'ich sinf o'qish darslarida o'z samarasini ko'rsatadi. Mazkur metodni dars jarayonining bosqichlari: o'tilgan mavzuni so'rash va yangi mavzuni mustahkamlashda qo'llash mumkin. Bu jarayonda o'qituvchi

o'quvchilarga mavzu mohiyatiga mos tartibda tarqatma materiallarni beradi, ularda "Reklama qiling!" birikmasi yozilganligi asosiy qoidadir. O'quvchilar tarqatmalarda berilgan mavzuni, undagi shaxs yoki predmetga xos sifatlar, xatti-harakatlar, asardan parchalar, rolli ko'rsatmalar orqali reklama qilib berishlari kerak bo'ladi. Shuningdek, mazkur metoddan sinfdan tashqari o'qish darslari uchun she'r, ertak, hikoya va boshqa janrdagi kichik asarlarni tavsiya qilishda ham foydalanish mumkin. Bunda, o'quvchi yoki o'quvchilar jamoasi, boshqa o'quvchilarga o'qish uchun she'r, ertak, hikoya va boshqa janrdagi kichik asarlarni tavsiya qiladi, tavsiya qilish jarayonida reklamanning turli ko'rinishlaridan foydalaniladi. "Reklama" metodining afzalligini quyidagilarda ko'rish mumkin: - o'quvchilarning nutqi ravonlashadi, jamoa oldida nutq so'zlash, o'z fikrini erkin bildira olish ko'nikmalari shakllanadi; - dars jarayonining mazmunli tashkil qilinishiga erishiladi, o'quvchilarning darsga qiziqishlari oshadi, ularda kitobga bo'lgan hurmat shakllanadi, badiiy asarlarni o'qishga bo'lgan ishtiyoqi kuchayadi; - o'quvchilarning dunyoqarashi kengayadi, sog'lom raqobat muhiti paydo bo'ladi, o'z g'alar fikrini hurmat qilish, ularni diqqat bilan tinglash, o'z diqqatini jamlash va fikrlash qobiliyatlari shakllanadi. O'qituvchilarning kasbiy-metodik tayyorgarligi ularning kasbiy faoliyatga doir bilimlar, ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil qilish, o'z-o'zini rivojlantirish kabi asosiy kasbiy faoliyat sohaslarida aks etadi. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining o'z fanini o'qitishga doir bilimlarni mukammal bilishi va harakatga keltirishi, ta'lim jarayonini tashkil etishi va baholash uchun zarur bo'lgan tayanch kompetensiyalarni egallashdan iborat. Shu bois, o'qitish va tarbiyalash jarayoni ta'lim sohasida innovatsion ilmiy yutuqlar, zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida intensiv tashkil etishni va o'z-o'zini rivojlantirishni talab etadi.

NATIJALAR

Savol 1: O'qituvchilarning malakasi - 50%

Savol 2: Loyiha asosidagi o'qitish - 60%

Savol 3: Kompyuter va multimedia texnologiyalari - 70%

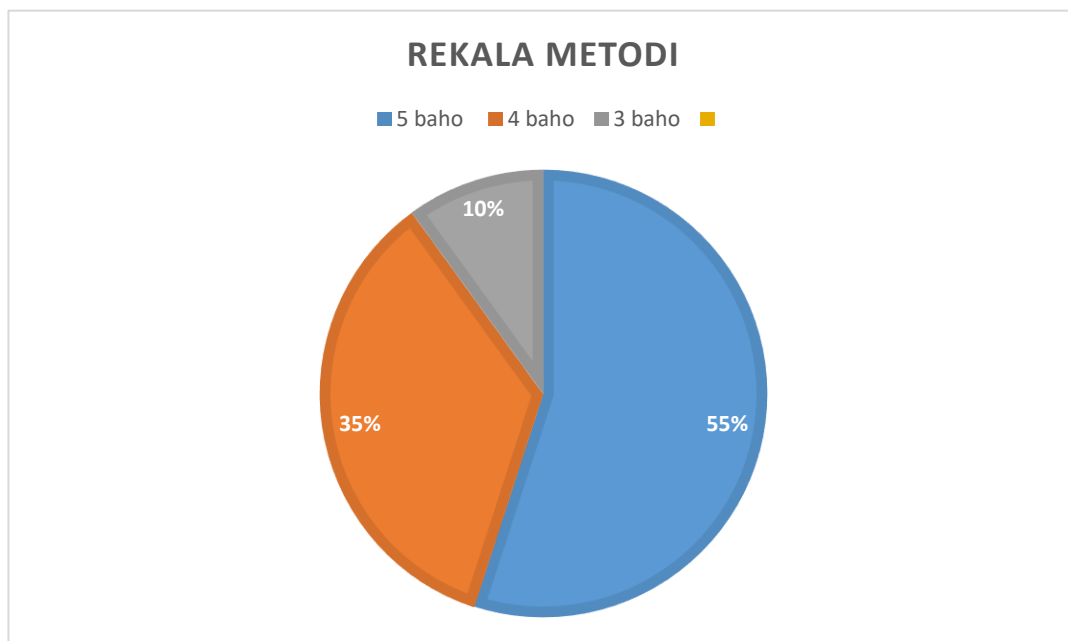
Savol 4: O'quvchilarni faol ishtirok etishga undovchi gamifikatsiya - 75%

Savol 5: O'quvchilarning ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish - 80%

Ushbu test natijalari asosida, boshlang'ich ta'limda innovatsion faoliyatni tashkil etishda eng muhim omil o'qituvchilarning malakasi, innovatsion ta'lim metodlari sifatida esa loyiha asosidagi o'qitish ko'proq qo'llanilmoqda. Texnologiyalar orasida esa kompyuter va multimedia texnologiyalari muhim ahamiyatga ega. O'quvchilarning

qiziqishini oshirishda gamifikatsiya yondashuvi samarali hisoblanadi va ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish esa ta'lim jarayonida asosiy jihat sifatida ko'rilmoqda.

Qo'qon shahar 33-umumta'lim maktabida 3-sinflarda o'tkazilgan reklama metodining natijasini quyidagi diagramma orqali faol qatnashgan o'quvchilarni ko'rishingiz mumkin.

1-diagramma.⁷

Boshlang'ich ta'limda innovatsion faoliyatni tashkil etish omillari o'rganilganida, bir qator muhim natijalar aniqlangan. O'quv jarayonida innovatsion yondashuvlarning qo'llanilishi, o'quvchilarning qiziqishi va ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchilarning malakasi va ta'lim muassasasining moddiy-texnik bazasi innovatsion faoliyatni samarali tashkil etish uchun zaruriy shartlar sifatida ko'rsatilgan.

MUHOKAMA

Boshlang'ich ta'limda innovatsion faoliyatni tashkil etish omillari o'rganilganda, bu jarayonda bir qator muammolar va imkoniyatlar mavjudligi aniqlangan. Innovatsion faoliyatni samarali tashkil etish uchun o'qituvchilar, o'quvchilar va ta'lim muassasalari o'rtasida o'zaro hamkorlik muhimdir.

⁷ Muallif ishlanmasi

O'qituvchilarning malakasini oshirish va ularni zamonaviy ta'lim metodlari bilan tanishtirish, ta'lim muassasalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilarni muntazam ravishda malaka oshirish kurslari va seminarlar orqali qo'llab-quvvatlash, ularning yangi metodlarni o'zlashtirishlariga yordam beradi.

Shuningdek, ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini yaxshilash, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va o'quvchilarga qulay sharoitlar yaratish ham muhimdir. Bunday sharoitlar o'quvchilarning ta'lim jarayonida faol ishtirok etishlariga, ularning qiziqishini oshirishga va ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Innovatsion faoliyatni tashkil etishda o'quvchilarning qiziqishi va motivatsiyasini oshirish uchun gamifikatsiya va boshqa interaktiv metodlardan foydalanish, o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. O'quvchilarni faol ishtirok etishga undovchi yondashuvlar, ularning o'rganish jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ta'lim sifatini yaxshilaydi.

Natijada, boshlang'ich ta'limda innovatsion faoliyatni tashkil etish jarayonida o'qituvchilarning malakasi, innovatsion ta'lim metodlari, zamonaviy texnologiyalar va o'quvchilarning ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Bu omillarni birlashtirish, boshlang'ich ta'limda sifatli ta'limni ta'minlashga yordam beradi va o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyati uchun mustahkam poydevor yaratadi.

Xulosa

Boshlang'ich ta'limda innovatsion faoliyatni tashkil etish omillari ta'lim jarayonining sifatini oshirish, o'quvchilarning qiziqishini kuchaytirish va ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilarning malakasi, zamonaviy ta'lim metodlari, texnologiyalarning qo'llanilishi va o'quvchilarning faol ishtiroki bu jarayonda asosiy o'rin tutadi. Innovatsion yondashuvlar o'quvchilarning fikrlash qobiliyatini kengaytiradi, ularni mustaqil fikrlashga va muammolarni hal qilishga undaydi. Shuningdek, ta'lim muassasalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish, o'qituvchilarni malaka oshirish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali ta'lim sifatini yaxshilash mumkin.

Takliflar

1. Ta'lim muassasalarida o'qituvchilarni innovatsion ta'lim metodlari bo'yicha muntazam ravishda malaka oshirish kurslari va seminarlar tashkil etilishi kerak. Bu

orqali o'qituvchilar yangi metodlarni o'zlashtirib, o'quv jarayonida samarali qo'llay olishadi.

2. Ta'lim muassasalarida zamonaviy texnologiyalar, masalan, interaktiv ta'lim platformalari, multimedia vositalari va virtual sinflar joriy etilishi zarur. Bu o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ta'lim jarayonini qiziqarli qiladi.

3. Loyiha asosidagi o'qitish va gamifikatsiya kabi innovatsion ta'lim metodlarini kengaytirish kerak. Bu metodlar o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi va ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiradi.

4. O'quvchilarga ijodiy vazifalar berish va ularni mustaqil fikrlashga undash orqali ularning qiziqishini oshirish zarur. O'quv jarayonida o'quvchilarning fikrlarini inobatga olish va ularni faol ishtirok etishga rag'batlantirish muhimdir.

5. Ta'lim muassasalari oila va jamiyat bilan hamkorlikni kuchaytirishi lozim. Ota-onalar va jamiyatning ta'lim jarayoniga jalb etilishi, o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini oshirishga yordam beradi.

6. Innovatsion faoliyatning samaradorligini baholash uchun muntazam monitoring va baholash tizimini joriy etish zarur. Bu o'quv jarayonida yuzaga keladigan muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abduqodirov A.A., Begmatova N.X. Ta'lim muassasalarida multimedia texnologiyasidan foydalanish uslubiyoti (Uslubiy qo'llanma)– Qarshi: 2011.
2. Babayeva D. Nutq o'qitish nazariyasi va metodikasi. TDPU. 2018. 4. Internet ma'lumotlar
3. BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHISI VA UNING INNOVATSION FAOLIYATI Mayunusova Noila 332-umumiy o'rta ta'lim maktabida "Boshlangich ta'lim" o'qituvchisi
4. BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHISI VA UNING INNOVATSION FAOLIYATI Mayunusova Noila 332-umumiy o'rta ta'lim maktabida "Boshlangich ta'lim" o'qituvchisi
5. SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI HUZURIDAGI ILMIY DARAJALAR BERUVCHI PhD.03/30.01.2020.Ped.02.06 RAQAMLI ILMIY KENGASH SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI BERDIKULOVA NASIBA ERKINJONOVNA
6. O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA 15-SON ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI Mamajonova Munajatxon Xoshimovna Andijon

viloyati Izboskan tumani 12-umumiy o'rta ta'lim maktabi boshlang'ich sinf o'qituvchisi

7. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. - T:Fan 2006
8. Xalq so'zi gazetasi. <https://xs.uz/uz/post/o'zbekiston-respublikasi-maktabgacha-talim-tizimini-2030-yilgacharivojlantirish-kontsepsiyasi-amal>.